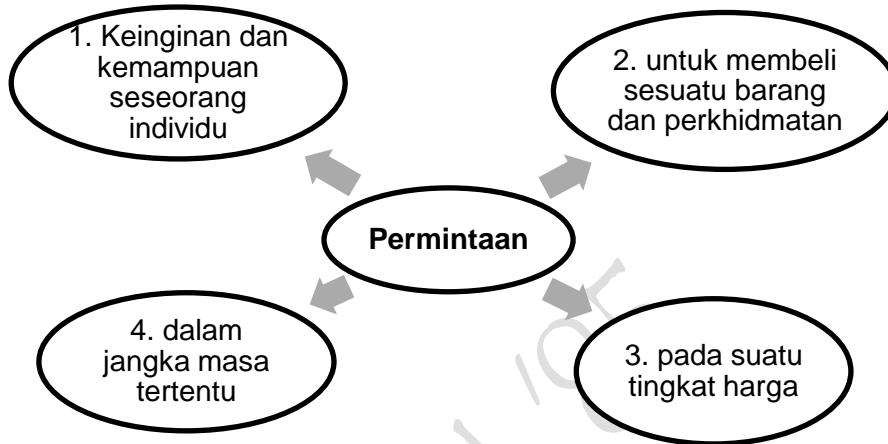

BAB 2 : PASARAN

2.1 Keseimbangan Pasaran

2.1.1 Hukum Permintaan

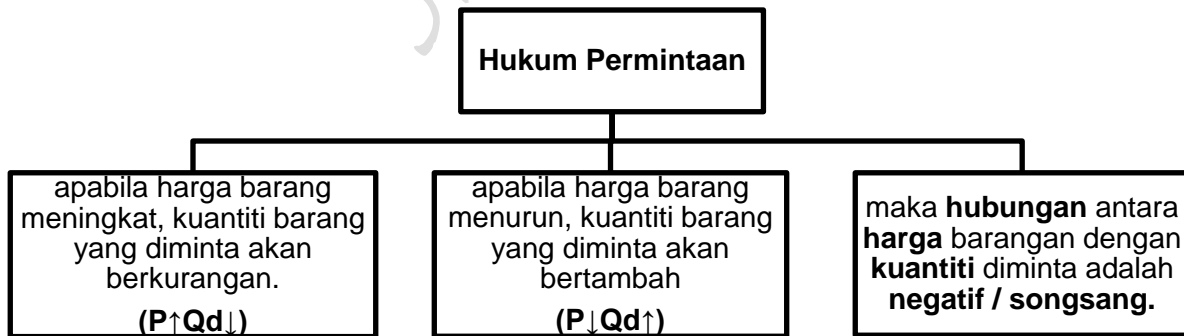
1. Definisi permintaan :

2. **Permintaan berkesan :**

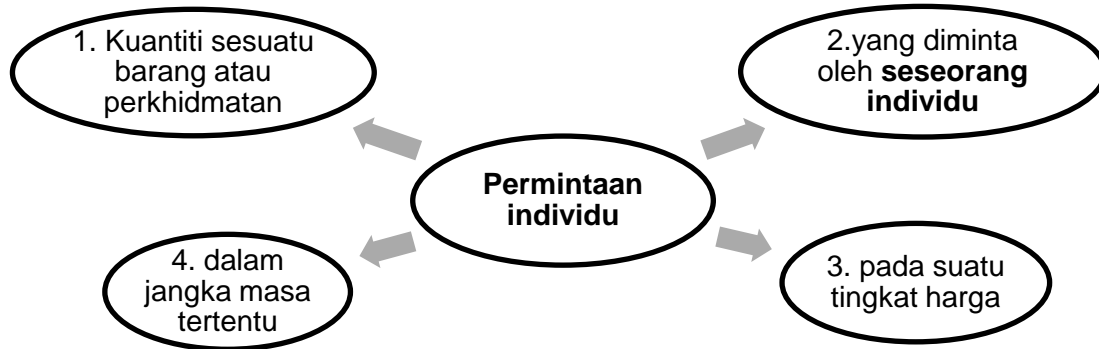
- Permintaan yang disokong oleh kuasa beli atau kemampuan membayar.

3. **Hukum permintaan:**

2.1.2 Keluk Permintaan Individu dan Pasaran

Permintaan individu :

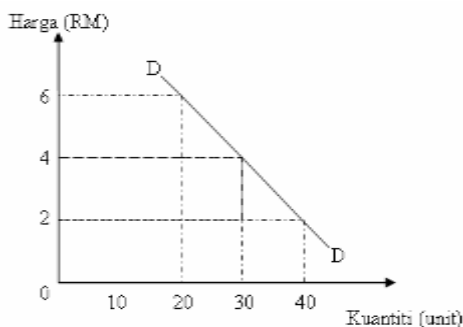
- Hubungan negatif antara harga barang dengan kuantiti diminta dapat digambarkan melalui jadual permintaan dan keluk permintaan

Contoh: Jadual Permintaan Individu

Harga (RM)	Kuantiti Diminta (unit)
2	40
4	30
6	20

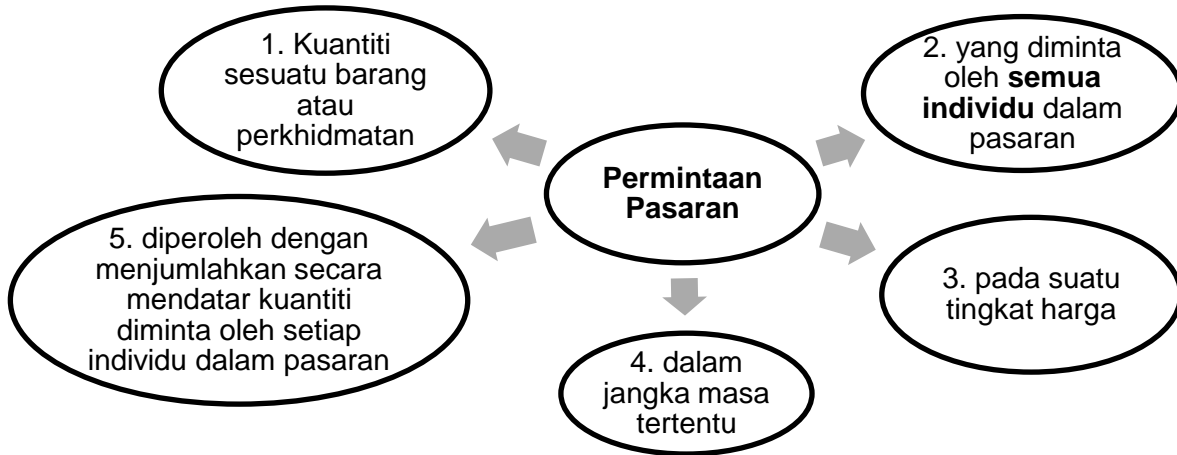
- Pada harga RM4 seunit, kuantiti yang diminta ialah 30 unit.
- Apabila **harga turun** kepada RM2 seunit, **kuantiti yang diminta meningkat** kepada 40 unit.
- Apabila **harga naik** kepada RM6 seunit, **kuantiti yang diminta menurun** kepada 20 unit
- Jadual DD menunjukkan hubungan songsang antara harga dan kuantiti diminta

Contoh: Keluk Permintaan Individu

- Pada harga RM4 seunit, kuantiti yang diminta ialah 30 unit.
- Apabila **harga turun** kepada RM2 seunit, **kuantiti yang diminta meningkat** kepada 40 unit.
- Apabila **harga naik** kepada RM6 seunit, **kuantiti yang diminta menurun** kepada 20 unit
- Keluk DD **mencerun ke bawah** dari kiri ke kanan
- Keluk DD **menunjukkan hubungan songsang** antara harga dan kuantiti diminta

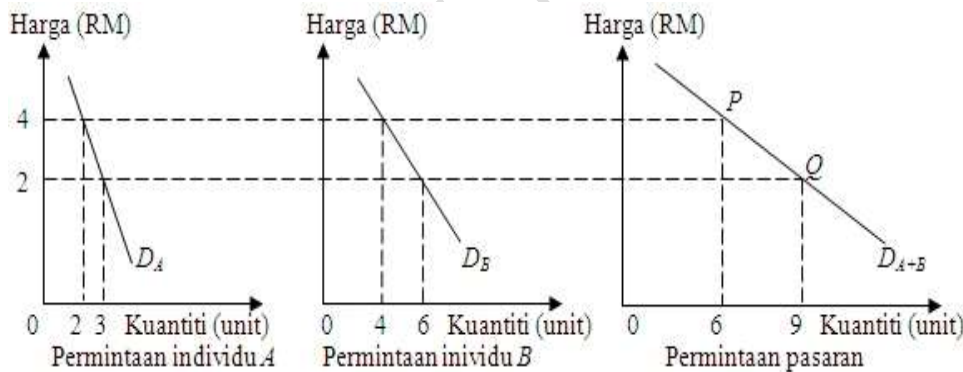
Permintaan pasaran (DD pasaran)

Contoh jadual permintaan pasaran :

HARGA (RM)	KUANTITI DIMINTA (UNIT)		
	ALIF	BADRI	PASARAN
2	3	6	9
4	2	4	6

Contoh keluk permintaan pasaran :

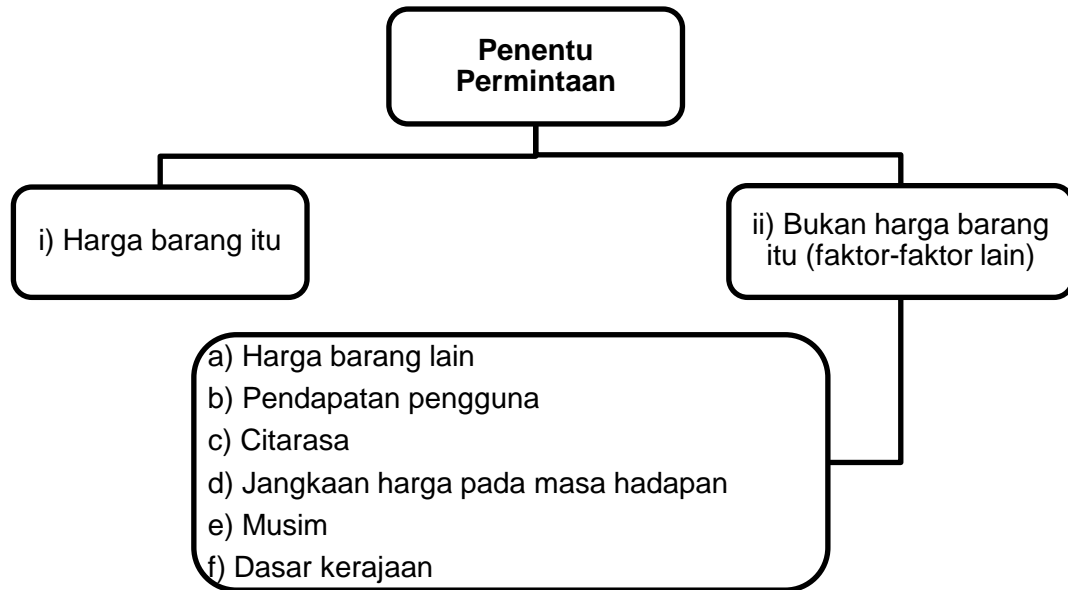

Penerangan Keluk

- Pada harga RM 2, permintaan pasaran adalah sebanyak 9 unit iaitu Alif (3 unit) dan Badri (6 unit) – (titik Q)
- Pada harga RM 4, permintaan pasaran adalah sebanyak 6 unit iaitu Alif(2 unit) dan Badri (4 unit) – (titik P)
- **Keluk permintaan pasaran terbentuk dengan menyambungkan titik P dan Q.**
- Kuantiti diminta oleh Alif dan Badri dijumlahkan secara mendatar pada setiap tingkat harga.
- **Keluk permintaan pasaran mencerun ke bawah dari kiri ke kanan**
- **Keluk pasaran lebih landai**
- Menunjukkan hubungan songsang antara harga dengan kuantiti diminta.

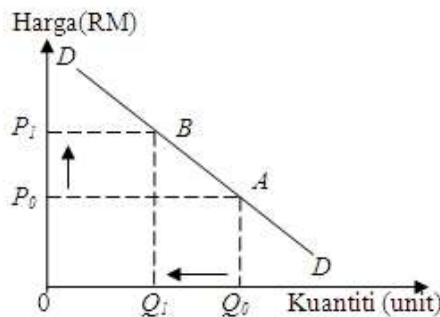
2.1.3 Penentu Permintaan

❖ Terbahagi kepada **harga barang itu** dan **bukan harga barang itu** (faktor-faktor lain)

i. Harga barang itu sendiri

Peningkatan harga sesuatu barang akan mengurangkan kuantiti diminta barang tersebut.

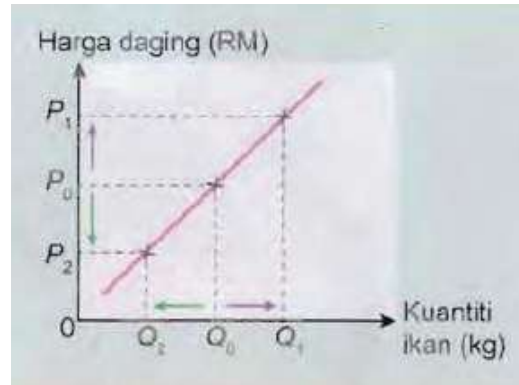

ii. Penentu permintaan bukan harga barang itu

a. Harga barang lain

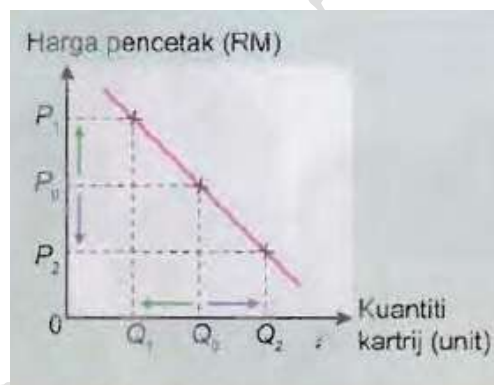
➤ Perubahan harga **barang pengganti**

- Barang pengganti merupakan suatu barang yang boleh diganti dengan mudah oleh barang lain / mempunyai fungsi yang sama
- Mempunyai hubungan positif antara harga barang x dan kuantiti barang y
- Cth : Apabila **harga daging menurun**, maka **permintaan ikan akan menurun** (P daging ↓ Qd ikan ↓)

➤ **Perubahan harga barang penggenap**

- Barang yang perlu digunakan bersama-sama dengan barang lain
- Mempunyai hubungan negatif antara harga barang x dan kuantiti barang y
- Cth : Apabila harga pencetak meningkat, permintaan dakwat katrij akan berkurangan kerana tidak ramai orang yang membeli pencetak.

b. Pendapatan Pengguna

- Apabila pendapatan \uparrow maka permintaan terhadap sesuatu barang juga \uparrow .

c. Citarasa pengguna

- Iklan, fesyen, dan kesedaran kesihatan boleh mengubah cita rasa pengguna.
- Contoh: iklan yang berjaya akan meningkatkan permintaan barang / pengguna suka terhadap barang itu maka DD akan \uparrow

d. Jangkaan harga pada masa akan datang

- Harga dijangka akan \uparrow pada masa hadapan, maka permintaan juga akan \uparrow pada masa kini.

e. Musim

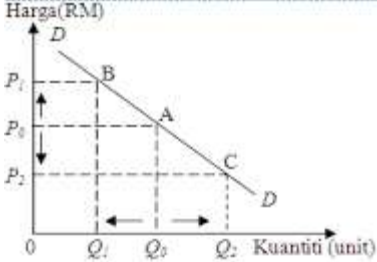
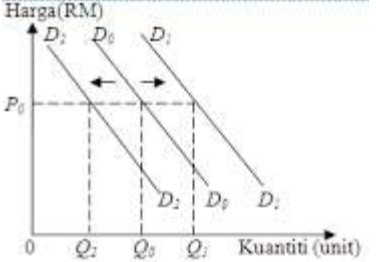
- Apabila tiba musim perayaan / awal persekolahan maka permintaan akan \uparrow .
- Perubahan cuaca juga akan meningkatkan DD, cthnya apabila cuaca panas, DD ais krim akan \uparrow .

f. Dasar kerajaan

- Apabila kerajaan meningkatkan \uparrow kadar cukai pendapatan individu, maka pendapatan boleh guna individu \downarrow , maka DD barang akan turut \downarrow
- Sekiranya kerajaan memberikan bantuan seperti bantuan kewangan kepada rakyat, pendapatan pengguna akan \uparrow dan DD akan \uparrow

2.14 Perubahan Dalam Kuantiti Diminta

2.15 Perubahan Permintaan

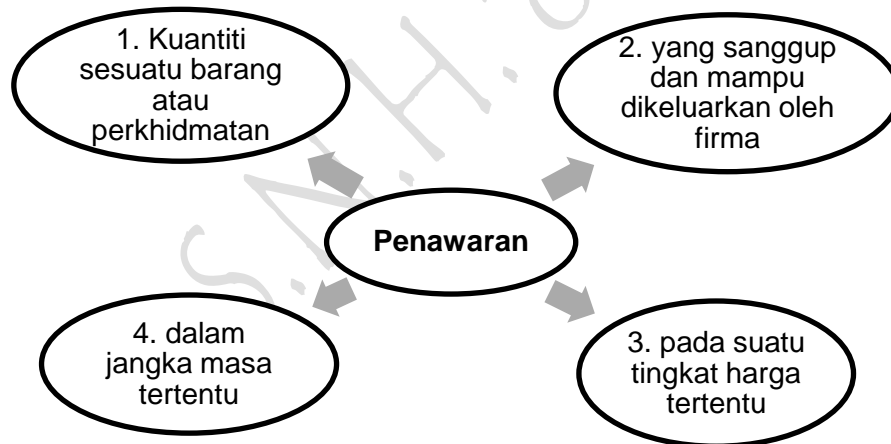
Perubahan Dalam Kuantiti Diminta (Δ dalam Qd)	Perubahan Permintaan (Δ DD)
	
disebabkan harga barang itu sendiri	disebabkan oleh bukan harga barang itu sendiri / faktor-faktor lain selain harga barang itu (citarasa, musim, pendapatan pengguna, dan lain-lain)
harga barang berubah	harga barang itu sendiri adalah tetap
berlaku pergerakan sepanjang keluk permintaan yang sama	berlaku peralihan keluk permintaan ke kiri atau ke kanan
pergerakan dari titik a ke titik c dikenal sebagai pengembangan permintaan	pergerakan dari keluk D₀ ke D₁ dikenal sebagai pertambahan permintaan
pergerakan dari titik a ke titik b dikenal sebagai penguncupan permintaan	pergerakan dari keluk D₀ ke D₂ dikenal sebagai pengurangan permintaan

Perubahan Permintaan :

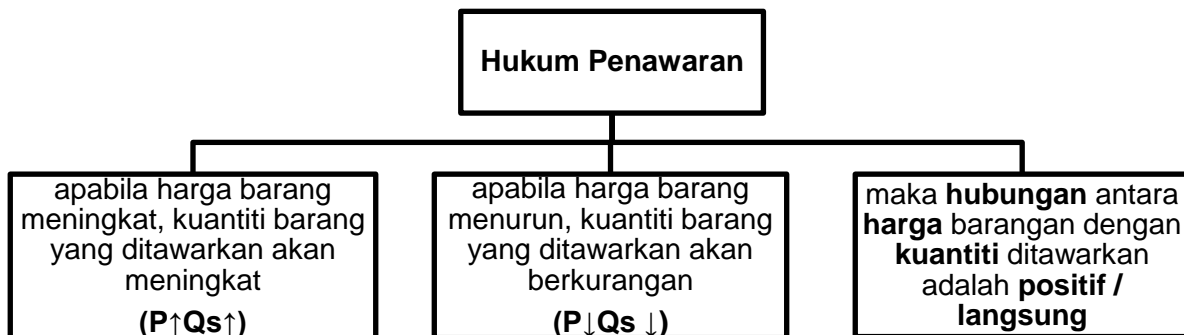
Faktor keluk beralih ke kanan	Faktor keluk beralih ke kiri
1. Citarasa meningkat – iklan menarik 2. Harga barang lain : i) harga barang pengganti naik ii) harga barang penggenap turun 3. Pendapatan - naik 4. Dasar kerajaan- kadar cukai pendapatan individu jatuh/ kerajaan beri bantuan kewangan 5. Jangkaan harga masa depan - naik	1. Citarasa tidak menggalakkan – promosi kurang berjaya 2. Harga barang lain : i) harga barang pengganti turun ii) harga barang penggenap naik 3. Pendapatan - turun 4. Dasar kerajaan- kadar cukai pendapatan individu naik/ kerajaan tidak beri bantuan kewangan 5. Jangkaan harga masa depan - turun

2.1.4 Hukum Penawaran

➤ **Definisi penawaran :**

➤ **Hukum penawaran :**

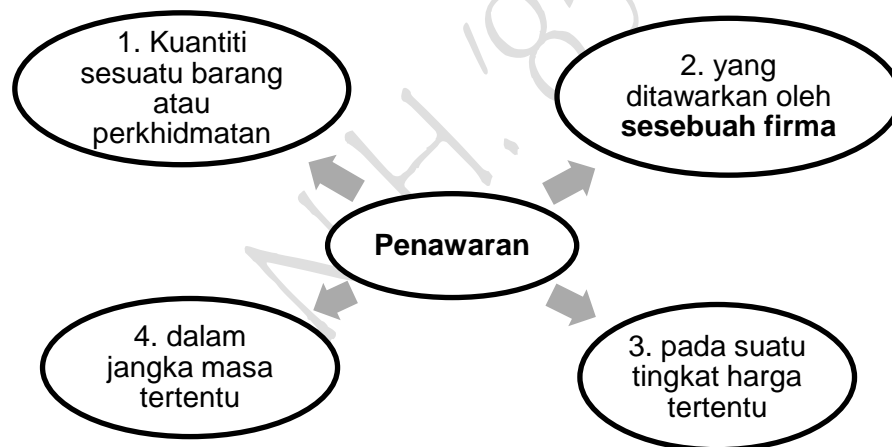

- Sifat-sifat keluk penawaran ialah :

2.1.7 Keluk Penawaran Firma dan Pasaran

- Penawaran firma :

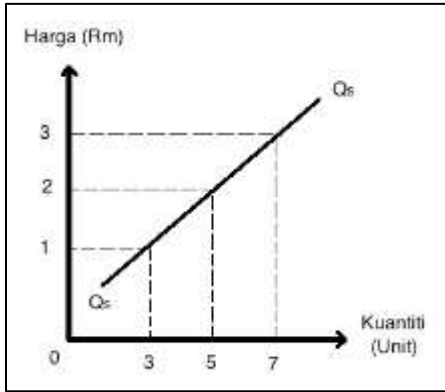
- Hubungan positif antara harga barang dengan kuantiti ditawarkan dapat digambarkan melalui jadual penawaran dan keluk penawaran.

Contoh: Jadual Penawaran

Harga (RM)	Kuantiti Ditawarkan (unit)
1	3
2	5
3	7

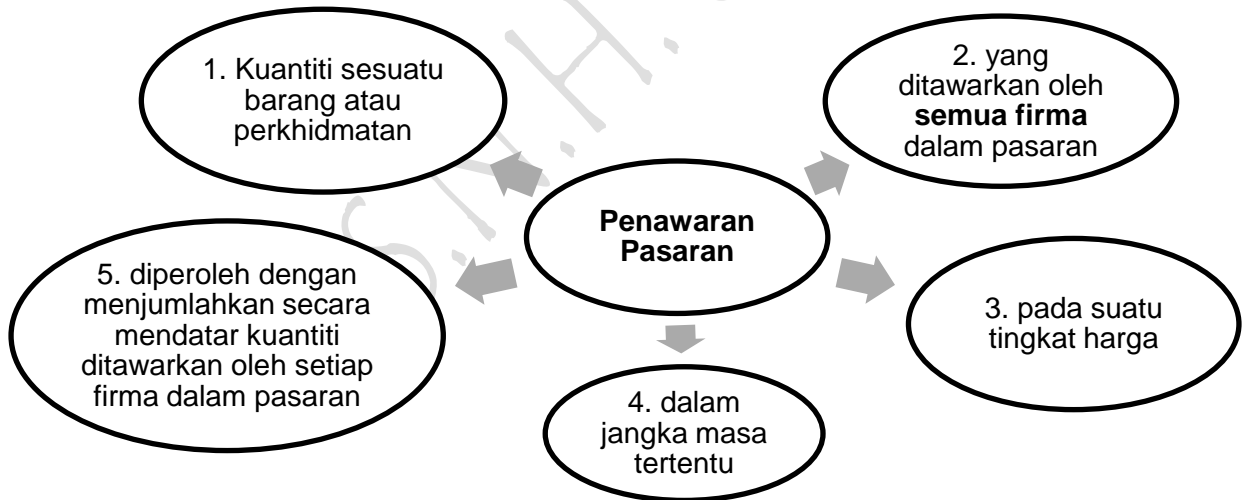
- Pada harga RM2 seunit, kuantiti yang ditawarkan ialah 5 unit.
- Apabila **harga turun** kepada RM1 seunit, **kuantiti yang ditawarkan menurun** kepada 3 unit.
- Apabila **harga naik** kepada RM3 seunit, **kuantiti yang ditawarkan meningkat** kepada 7 unit.
- Jadual SS menunjukkan hubungan positif antara harga dan kuantiti ditawarkan.

Contoh keluk penawaran

- Pada harga RM2 seunit, kuantiti yang ditawarkan ialah 5 unit.
- Apabila **harga turun** kepada RM1 seunit, **kuantiti yang ditawarkan menurun** kepada 3 unit.
- Apabila **harga naik** kepada RM3 seunit, **kuantiti yang ditawarkan meningkat** kepada 7 unit.
- Keluk SS **mencerun ke atas** dari kiri ke kanan
- Keluk SS **menunjukkan hubungan langsung** antara harga dan kuantiti ditawarkan

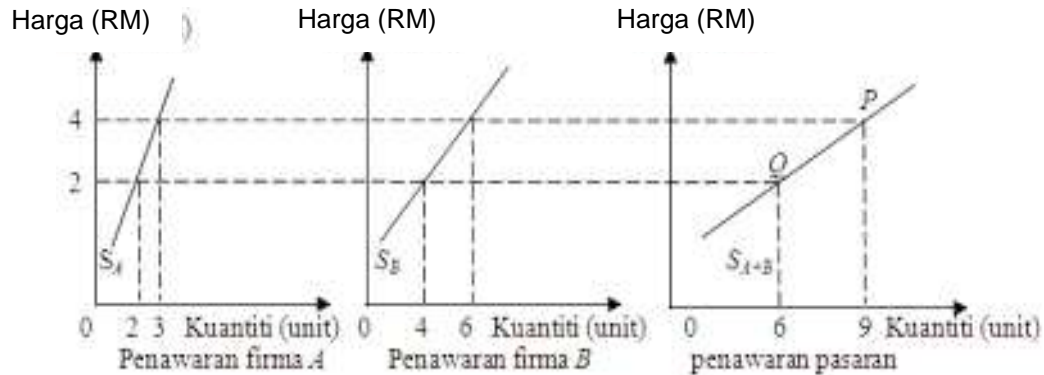
➤ **Penawaran pasaran**

➤ **Contoh jadual penawaran pasaran :**

HARGA (RM)	KUANTITI DITAWARKAN (UNIT)		
	FIRMA A	FIRMA B	PASARAN
2	2	4	6
4	3	6	9

Contoh keluk penawaran pasaran

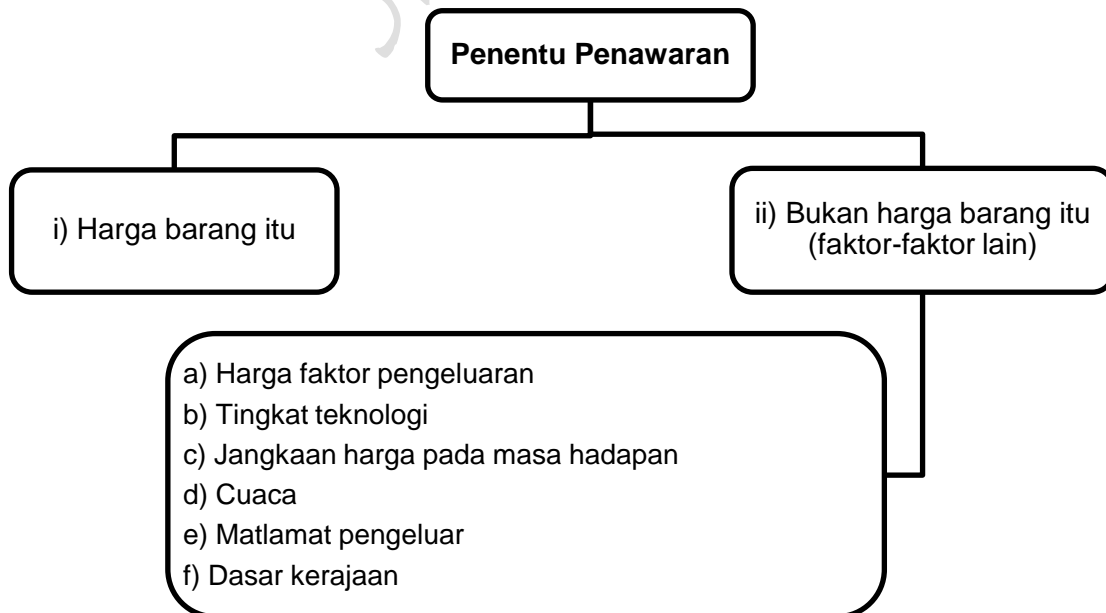

Penerangan Keluk

- Pada harga RM 2, penawaran pasaran adalah sebanyak 6 unit iaitu Firma A (2 unit) dan Firma B (4 unit) seperti yang ditunjukkan pada titik Q.
- Pada harga RM 4, penawaran pasaran adalah sebanyak 9 unit iaitu Firma A (3 unit) dan Firma B (6 unit) seperti yang ditunjukkan pada titik P.
- **Keluk penawaran pasaran terbentuk apabila titik Q dan P disambungkan**
- **Keluk penawaran pasaran mencerun ke atas dari kiri ke kanan**
- Menunjukkan **hubungan positif** antara harga dengan kuantiti ditawarkan.

2.1.8 Penentu Penawaran

(Andaian : faktor lain tidak berubah (Ceteris Paribus))

i) Harga barang itu sendiri

- Peningkatan harga sesuatu barang akan meningkatkan kuantiti ditawarkan barang tersebut.

ii) Bukan harga barang itu

a) Harga faktor pengeluaran

- Apabila harga faktor pengeluaran seperti sewa tanah, upah buruh dan harga bahan mentah berkurangan ini menyebabkan kos pengeluaran menurun, maka penawaran akan meningkat.

b) Tingkat teknologi

- Penggunaan teknologi yang canggih/modern menyebabkan kos pengeluaran berkurangan, maka penawaran meningkat.

c) Jangkaan harga pada masa hadapan

- Jika harga dijangka meningkat pada masa hadapan, maka penawaran akan menurun pada masa kini

d) Cuaca

- Apabila cuaca baik maka penawaran akan meningkat.

e) Matlamat pengeluar

- Jika matlamat pengeluar untuk memaksimumkan keuntungan, maka firma akan mengurangkan pengeluarannya. Kerana penawaran/pengeluaran yang berlebihan akan menyebabkan harga barang turun.
- Jika matlamat pengeluar adalah untuk memaksimumkan jualan, firma akan meningkatkan pengeluaran dengan sebanyak mungkin.

f) Dasar kerajaan

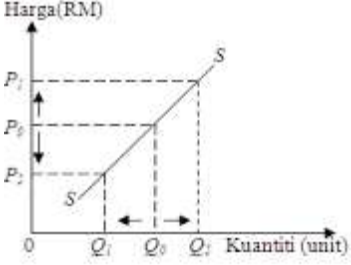
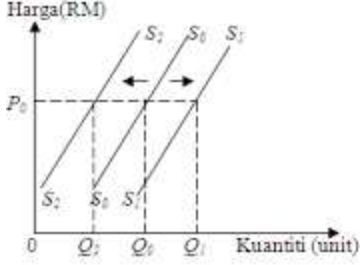
- Apabila kerajaan beri subsidi atau taraf perintis kepada pengeluar maka, penawaran akan meningkat.

Perubahan Penawaran

Faktor keluk beralih ke kanan	Faktor keluk beralih ke kiri
1. Harga faktor pengeluaran - menurun	1. Harga faktor pengeluaran - meningkat
2. Jangkaan harga masa depan - menurun	2. Jangkaan harga masa depan - meningkat
3. Cuaca baik	3. Cuaca buruk
4. Tingkat teknologi berkembang / moden	4. Tingkat teknologi kuno/mundur
5. Matlamat pengeluar – maksimum kan pengeluaran	5. Matlamat pengeluar – maksimum kan keuntungan
6. Dasar kerajaan - pemberian subsidi	6. Dasar kerajaan – penghapusan subsidi

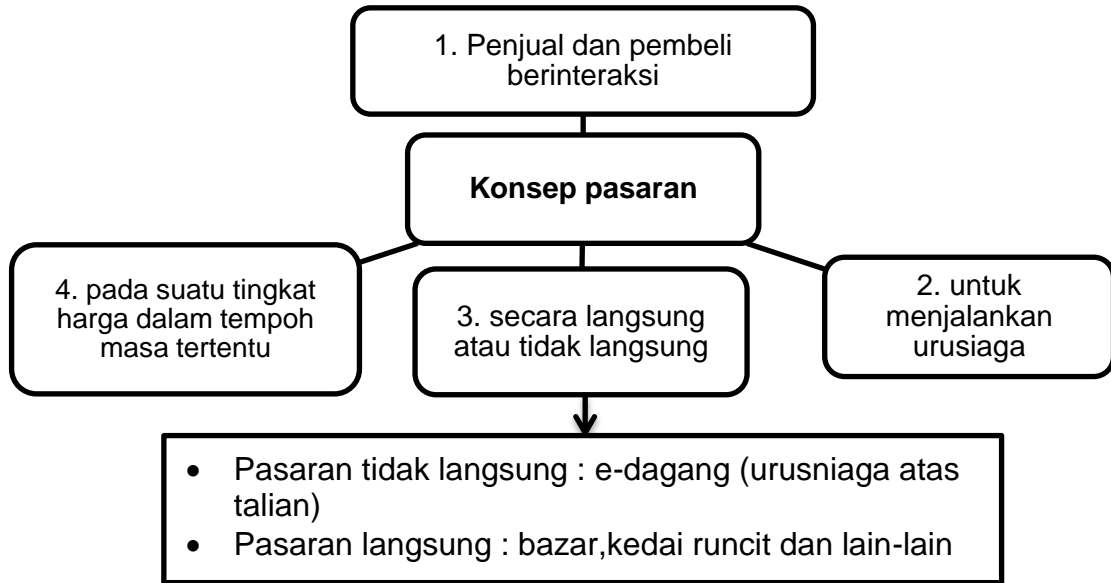
2.1.9 Perubahan Dalam Kuantiti Ditawar

2.1.10 Perubahan Penawaran

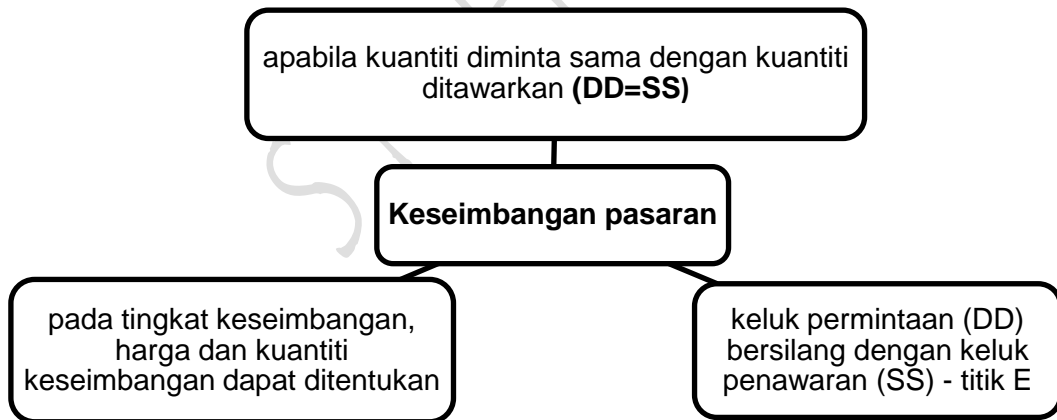
Perubahan Dalam Kuantiti Ditawar (Δ dalam Q_s)	Perubahan Penawaran (ΔSS)
	
disebabkan harga barang itu sendiri	disebabkan oleh bukan harga barang itu sendiri / faktor-faktor lain selain harga barang itu (harga faktor pengeluaran, tingkat teknologi, cuaca dan lain-lain)
harga barang berubah	harga barang itu sendiri adalah tetap
berlaku pergerakan sepanjang keluk penawaran yang sama	berlaku peralihan keluk penawaran ke kiri atau ke kanan
pergerakan dari titik a ke titik c dikenal sebagai pengembangan penawaran	pergerakan dari keluk S₀ ke S₁ dikenal sebagai pertambahan penawaran
pergerakan dari titik a ke titik b dikenal sebagai penguncupan penawaran	pergerakan dari keluk S₀ ke S₂ dikenal sebagai pengurangan penawaran

2.1.11 Keseimbangan Pasaran

❖ Konsep pasaran

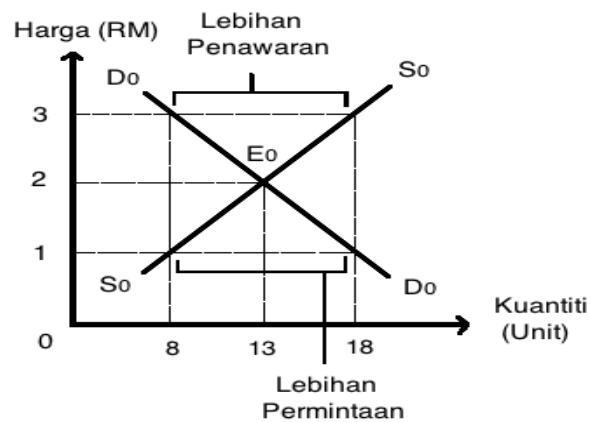
- Keseimbangan pasaran berlaku apabila :

2.1.12 Jadual dan Rajah Keseimbangan Pasaran

Jadual – Permintaan dan penawaran kasut

Harga (RM)	Kuantiti DD (pasang)	Kuantiti SS (pasang)
1	18	8
2	13	13
3	8	18

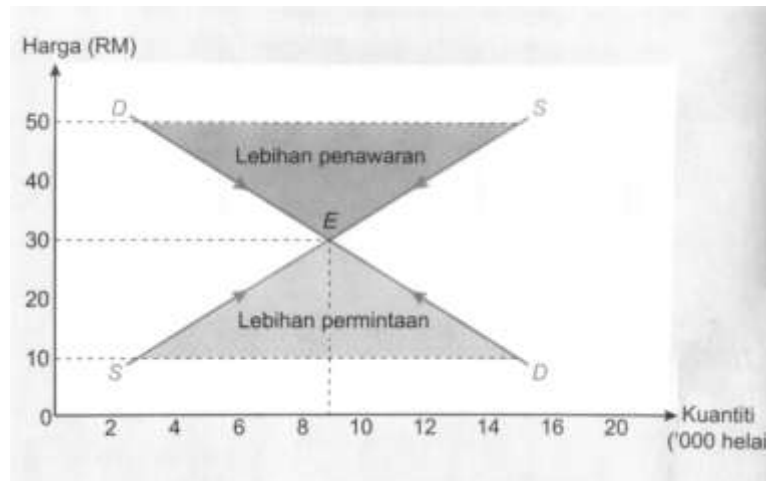
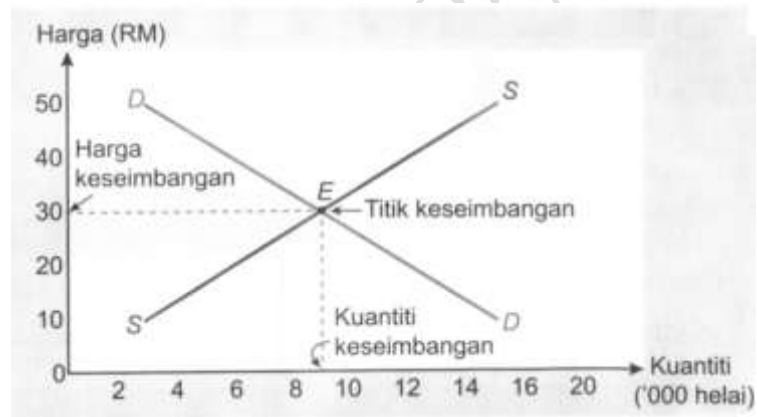
Rajah Keseimbangan Pasaran

- E_0 = titik keseimbangan pasaran (RM2, 13 pasang kasut)
- $P = \text{RM}3$, DD pasaran = 8 pasang, SS pasaran = 18 pasang.
- Wujud lebihan SS sebanyak 10 pasang (18 - 8) .
- P cenderung \downarrow hingga mencapai keseimbangan.
- $P = \text{RM}1$, DD pasaran = 18 pasang, SS pasaran = 8 pasang.
- Wujud lebihan DD sebanyak 10 pasang (18-8).
- P cenderung \uparrow hingga mencapai keseimbangan.

2.1.13 Ketidakseimbangan pasaran

- Berlaku apabila jumlah permintaan pengguna tidak sama dengan jumlah penawaran pengeluar
- Ketidakseimbangan pasaran boleh dijelaskan melalui jadual dan rajah.

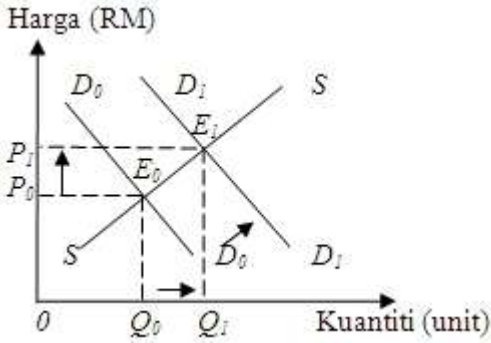
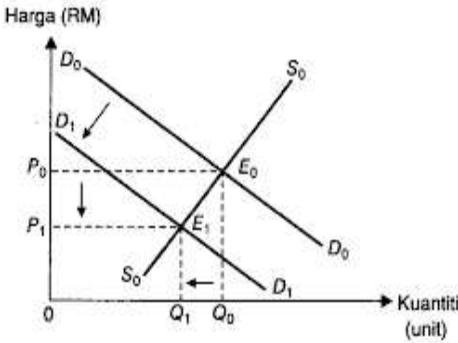
Harga (RM)	Kuantiti DD (pasang)	Kuantiti SS (pasang)	Keadaan pasaran	Tindak balas harga	Implikasi
10	15 000	3 000	Lebihan DD (12 000 psg)	Naik	- DD turun SS naik
20	12 000	6 000	Lebihan DD (6 000 psg)	Naik	
30	9 000	9 000	Keseimbangan pasaran	Tetap	Tidak berubah
40	6 000	12 000	Lebihan SS (6 000 psg)	Turun	DD naik SS turun
50	3 000	15 000	Lebihan SS (12 000 psg)	Turun	

2.1.14 *Perubahan Keseimbangan*

- Dalam keadaan sebenar, bukan hanya harga barang itu sahaja yang berubah, malah terdapat penentu-penentu lain seperti harga barang lain, cita rasa, tingkat teknologi dan lain-lain.
- Hal ini menyebabkan keluk DD dan keluk SS akan beralih ke kiri atau ke kanan dan seterusnya keseimbangan pasaran turut berubah

Perubahan permintaan (DD) :

Pertambahan DD	Pengurangan DD
	
<ul style="list-style-type: none"> - Keseimbangan pasaran asal tercapai apabila keluk SS bersilang dengan keluk D_0D_0 pada titik E_0 - Keluk DD beralih ke kanan dari D_0D_0 ke D_1D_1 dan keluk SS tetap - Kuantiti DD lebih banyak drp kuantiti SS - Wujud lebihan DD - Kesannya harga cenderung \uparrow ke P_1 - Keseimbangan baru tercapai apabila keluk D_1D_1 bersilang dengan keluk S_0S_0 pada titik E_1. Harga \uparrow dari P_0 ke P_1 dan kuantiti \uparrow dari Q_0 ke Q_1. - Apabila berlaku pertambahan DD, dan SS tetap, ia menyebabkan harga dan kuantiti keseimbangan \uparrow 	<ul style="list-style-type: none"> - Keseimbangan pasaran asal tercapai apabila keluk S_0S_0 bersilang dengan keluk D_0D_0 pada titik E_0 - Keluk DD beralih ke kiri dari D_0D_0 ke D_1D_1 dan keluk SS tetap - Kuantiti SS lebih banyak drp kuantiti DD - Wujud lebihan SS - Kesannya harga cenderung \downarrow ke P_1 - Keseimbangan baru tercapai apabila keluk D_1D_1 bersilang dengan keluk S_0S_0 pada titik E_1. Harga \downarrow dari P_0 ke P_1 dan kuantiti \downarrow dari Q_0 ke Q_1. - Apabila berlaku pengurangan DD, dan SS tetap, ia menyebabkan harga dan kuantiti keseimbangan \downarrow

Perubahan penawaran (SS) :

Pertambahan SS	Pengurangan SS
<ul style="list-style-type: none"> - Keseimbangan pasaran asal tercapai apabila keluk S_0S_0 bersilang dengan keluk D_0D_0 pada titik E_0 - Keluk SS beralih ke kanan dari S_0S_0 ke S_1S_1 dan keluk DD tetap - Kuantiti SS lebih banyak drp kuantiti DD - Wujud lebihan SS - Kesannya harga cenderung ↓ ke P_1 - Keseimbangan baru tercapai apabila keluk D_0D_0 bersilang dengan keluk S_1S_1 pada titik E_1. Harga ↓ dari P_0 ke P_1 dan kuantiti ↑ dari Q_0 ke Q_1. - Apabila berlaku pertambahan SS, dan DD tetap, ia menyebabkan harga keseimbangan ↓ dan kuantiti keseimbangan ↑ 	<ul style="list-style-type: none"> - Keseimbangan pasaran asal tercapai apabila keluk S_0S_0 bersilang dengan keluk D_0D_0 pada titik E_0 - Keluk SS beralih ke kiri dari S_0S_0 ke S_1S_1 dan keluk DD tetap - Kuantiti DD lebih banyak drp kuantiti SS - Wujud lebihan DD - Kesannya harga cenderung ↑ ke P_1 - Keseimbangan baru tercapai apabila keluk D_0D_0 bersilang dengan keluk S_1S_1 pada titik E_1. Harga ↑ dari P_0 ke P_1 dan kuantiti ↓ dari Q_0 ke Q_1. - Apabila berlaku pengurangan SS, dan DD tetap, ia menyebabkan harga keseimbangan ↑ dan kuantiti keseimbangan ↓

2.2 Keanjalan Harga

2.2.1 Keanjalan Harga Permintaan (E_d)

Definisi:

Mengukur peratus perubahan dalam kuantiti diminta kesan daripada perubahan harga barang itu dengan andaian ceteris paribus.

Rumus:

$$\frac{\% \text{ perubahan kuantiti diminta}}{\% \text{ perubahan harga}}$$

$$E_d = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$$

Petunjuk:

E_d = Keanjalan harga permintaan

% = Peratus

Δ = Perubahan

Q = Kuantiti diminta

P = Harga

Pekali keanjalan harga permintaan (E_d):

- Nisbah peratus perubahan kuantiti diminta bagi sesuatu barang kepada peratus perubahan barang itu.
- Tanda negatif pada pekali keanjalan harga permintaan menunjukkan hubungan negatif antara harga dengan kuantiti yang diminta. (Abaikan tanda negatif)

2.2.2 Pengiraan keanjalan harga permintaan (E_d)

$$E_d = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$$

$$(i) E_d = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times 100$$

Atau

$$(ii) E_d = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \div \frac{P_1 - P_0}{P_0}$$

$$\frac{P_1 - P_0 \times 100}{P_0}$$

$$(iii) E_d = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times \frac{P_0}{P_1 - P_0}$$

- Gunakan mana-mana rumus yang mudah anda ingat

2.2.3 Kenjalan Harga Permintaan Anjal dan Tak Anjal

Keanjalan harga permintaan boleh dibahagikan kepada anjal dan tidak anjal

Anjal	Tidak anjal
$E_d > 1$	$E_d < 1$
$\% \Delta Q > \% \Delta P$	$\% \Delta Q < \% \Delta P$
Pengguna sangat responsif dengan perubahan harga Contoh : jika harga ↓ 5%, kuantiti diminta ↑ lebih drp 5%	Pengguna kurang responsif terhadap perubahan harga Contoh : jika harga ↑ 10%, kuantiti diminta ↓ kurang drp 10%
Contoh : barang mewah	Contoh : barang keperluan
Keluk DD berbentuk landai	Keluk DD berbentuk curam
Strategi untuk maksimumkan hasil ialah : menurunkan harga barang	Strategi untuk maksimumkan hasil ialah : menaikkan harga barang

2.2.4 Penentu Keanjalan Harga Permintaan

Penentu	Anjal	Tidak anjal
Jenis barangan	Barang mewah (pengguna akan mengurangkan DD apabila harga ↑)	Barang keperluan (pengguna tetap membeli barang tersebut walaupun harga ↑)
Faktor jangka masa	Jangka masa panjang (mudah cari barang pengganti)	Jangka masa pendek (sukar cari barang pengganti)
Bilangan barang pengganti	Banyak barang pengganti – cth : minuman bergas	Barang yang kurang / tiada barang pengganti – cth : minyak petrol
Nisbah perbelanjaan pendapatan	Sebahagian besar pendapatan boleh guna dibelanjakan ke atas barang ini	Perbelanjaan terhadap barang keperluan adalah lebih kecil daripada jumlah pendapatan
Bilangan kegunaan	Banyak kegunaan – cth : tepung gandum	Penggunaan terhad – tepung attar
Ketagihan	Tahap ketagihan rendah	Tahap ketagihan yang tinggi – cth: rokok
Ketahanan barang	Barang tahan lama – cth : kereta (boleh disimpan lama)	Barang tidak tahan lama – cth : susu segar

2.2.5 Perhubungan antara Keanjalan Harga Permintaan dengan Jumlah Hasil

- Jumlah hasil ialah pendapatan yang diterima oleh pengeluar daripada perbelanjaan yang dibuat oleh pengguna terhadap barang yang dijual.
- Oleh itu, jumlah hasil adalah sama dengan jumlah perbelanjaan pengguna.
- Firma boleh mempengaruhi jumlah hasil dengan mengubah harga berdasarkan keadaan keanjalan sesuatu barangan yang ditawarkan

Jumlah hasil = Kuantiti x Harga

Anjal	Tak anjal												
<ul style="list-style-type: none"> • Penurunan harga barang tersebut akan menyebabkan peningkatan dalam jumlah hasil dan sebaliknya 	<ul style="list-style-type: none"> • Peningkatan harga barang tersebut akan menyebabkan peningkatan dalam jumlah hasil dan sebaliknya 												
<ul style="list-style-type: none"> • Contohnya ; harga barang turun <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Harga (RM)</th> <th>Kuantiti (unit)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">60</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">16</td> <td style="text-align: center;">90</td> </tr> </tbody> </table>	Harga (RM)	Kuantiti (unit)	20	60	16	90	<ul style="list-style-type: none"> • Contohnya ; harga barang naik <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Harga (RM)</th> <th>Kuantiti (unit)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">72</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> </tbody> </table>	Harga (RM)	Kuantiti (unit)	40	100	72	80
Harga (RM)	Kuantiti (unit)												
20	60												
16	90												
Harga (RM)	Kuantiti (unit)												
40	100												
72	80												
<p>Bagaimana keanjalan permintaan mempengaruhi jumlah hasil pengeluar?</p>	<p>Bagaimana keanjalan permintaan mempengaruhi jumlah hasil pengeluar?</p>												
<ul style="list-style-type: none"> • Penyelesaian : $= \frac{90 - 60}{60} \div \frac{RM16 - RM20}{RM20}$ • Didapati nilai nilai $Ed > 1$ • Barang anjal • Penurunan harga yang sedikit akan menyebabkan peningkatan dalam jumlah kuantiti diminta lebih besar • Kesannya jumlah hasil meningkat 	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelesaian : $= \frac{80 - 100}{100} \div \frac{RM72 - RM40}{RM40}$ • Didapati nilai nilai $Ed < 1$ • Barang tidak anjal • Peningkatan harga yang banyak akan menyebabkan penurunan dalam jumlah kuantiti diminta yang sedikit • Kesannya jumlah hasil meningkat 												
<ul style="list-style-type: none"> • Bukti : Jum. hasil asal = $RM20 \times 60 = RM1200$ Jum. hasil baru = $RM16 \times 90 = RM1440$ Pertambahan jum.hasil : $= RM1440 - RM1200 = RM240$ 	<ul style="list-style-type: none"> • Bukti : Jum. hasil asal = $RM40 \times 100 = RM4000$ Jum. hasil baru = $RM72 \times 80 = RM5760$ Pertambahan jum.hasil : $= RM5760 - RM4000 = RM1760$ 												
<p>Kesimpulannya :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bagi barang yang permintaannya anjal, penurunan harga barang akan menyebabkan jum.hasil meningkat 	<p>Kesimpulannya :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bagi barang yang permintaannya tak anjal, kenaikan harga barang akan menyebabkan jum.hasil meningkat 												

2.2.6 Keanjalan Harga Penawaran (E_s)

Definisi:

Mengukur peratus perubahan dalam kuantiti ditawarkan kesan daripada perubahan harga barang itu dengan andaian ceteris paribus.

Rumus:

% perubahan kuantiti ditawarkan
% perubahan harga

$$E_s = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$$

Petunjuk:

E_s = Keanjalan harga penawaran

% = Peratus

Δ = Perubahan

Q = Kuantiti ditawarkan

P = Harga

Pekali keanjalan harga penawaran (E_s):

- Nisbah peratus perubahan kuantiti ditawar bagi sesuatu barang kepada peratus perubahan barang itu.
- Tanda positif pada pekali keanjalan harga penawaran menunjukkan hubungan positif antara harga dengan kuantiti yang ditawarkan.

Pengiraan keanjalan harga penawaran (E_s)

$$E_s = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$$

$$E_s = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times 100$$

Atau (ii) $E_s = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \div \frac{P_1 - P_0}{P_0}$

$$\frac{P_1 - P_0}{P_0} \times 100$$

$$(iii) E_s = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times \frac{P_0}{P_1 - P_0}$$

- Gunakan mana-mana rumus yang mudah anda ingat

2.2.7 Keanjalan Harga Penawaran Anjal dan Tak Anjal

Keanjalan harga penawaran boleh dibahagikan kepada anjal dan tidak anjal

Anjal	Tidak anjal
$E_s > 1$	$E_s < 1$
$\% \Delta Q > \% \Delta P$	$\% \Delta Q < \% \Delta P$
Kuantiti ditawarkan sangat responsif dengan perubahan harga Contoh : jika harga \uparrow 10%, kuantiti ditawarkan \uparrow lebih drp 20%	Kuantiti ditawarkan kurang responsif terhadap perubahan harga Contoh : jika harga \downarrow 20%, kuantiti ditawarkan \downarrow kurang drp 20%
Contoh : barang perkilangan / pembuatan	Contoh : barang pertanian
Keluk DD berbentuk landai	Keluk DD berbentuk curam
Strategi untuk maksimumkan hasil ialah : menurunkan harga barang	Strategi untuk maksimumkan hasil ialah : menaikkan harga barang
Beban cukai pengeluar lebih besar daripada beban cukai pembeli	Beban cukai pengeluar lebih kecil daripada beban cukai pembeli
Subsidi yang dinikmati oleh pengeluar lebih besar daripada subsidi pembeli	Subsidi yang dinikmati oleh pengeluar lebih kecil daripada subsidi pembeli

2.2.8 Penentu Keanjalan Harga Penawaran

Penentu	Anjal	Tidak anjal
Tambahan kos	Hanya memerlukan tambahan kos pengeluaran yang sedikit	Memerlukan tambahan kos pengeluaran yang sangat besar
Corak penggunaan faktor pengeluaran	Faktor pengeluaran mudah diperoleh dan ditambahkan	Memerlukan faktor pengeluaran tertentu atau sukar diperoleh
Faktor masa	Jangka masa panjang kerana faktor pengeluaran mudah diubah	Jangka masa pendek kerana penambahan pengeluaran adalah terhad
Bilangan firma dalam pasaran	Bilangan firma dalam pasaran banyak	Bilangan firma dalam pasaran adalah sedikit
Mobiliti faktor pengeluaran	Boleh dipindahkan dengan mudah dari 1 tempat ke tempat lain / dari 1 keluaran ke keluaran lain	Mobiliti faktor pengeluaran adalah rendah / tidak boleh dipindahkan dengan mudah
Ketersediaan stok atau inventori	Mempunyai stok yang banyak (bahan mentah / brg siap)	Stok kurang / tiada stok

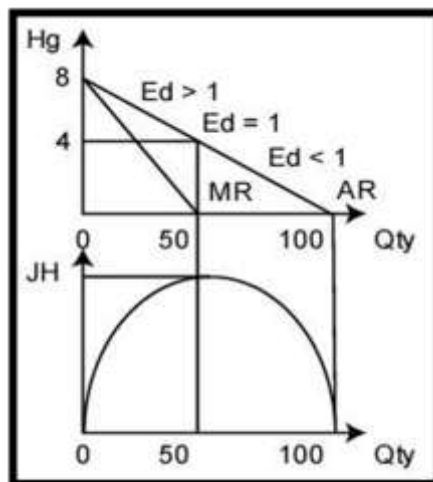
2.2.9 Kepentingan Keanjalan Harga

Firma

- Firma boleh mempengaruhi jumlah hasil dengan mengubah harga berdasarkan keadaan keanjalan sesuatu barangan yang ditawarkan

Jumlah hasil = Kuantiti x Harga

- Jumlah hasil berbeza dengan jumlah untung kerana ia belum mengambil kira kos pengeluaran yang terlibat.
- Maka untuk **menambahkan jumlah hasil**, firma boleh
 - menjual lebih banyak kuantiti barang
 - menaikkan harga barang (bergantung kepada jenis keanjalan harga permintaan barang tersebut)

Huraian keluk

- Pada bahagian keluk permintaan yang anjal, penurunan harga oleh firma akan menyebabkan peningkatan dalam kuantiti dan menyebabkan peningkatan dalam jumlah hasil.
- Dan sebaliknya pada keluk yang tidak anjal, penurunan harga oleh firma akan mengurangkan kuantiti permintaan dan menurunkan jumlah hasil.

Kerajaan

- Konsep keanjalan harga permintaan (E_d) dan keanjalan harga penawaran (E_s) penting dalam menjalankan polisi cukai dan subsidi
- Beban cukai yang perlu ditanggung** oleh pembeli dan pengeluar / **jumlah subsidi yang akan dinikmati** oleh pembeli dan pengeluar juga bergantung kepada E_d dan E_s .

➤ **Percukaian**

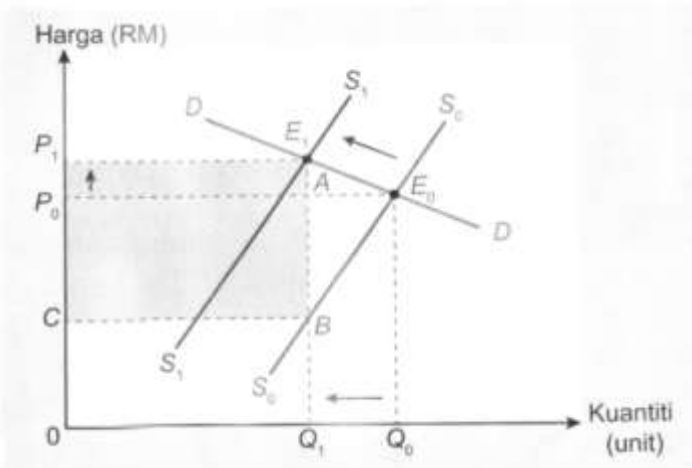
- Pengenaan cukai tak langsung oleh kerajaan kepada pengeluar akan menambahkan kos pengeluaran pengeluar
- Maka jumlah penawaran akan turun pada setiap tingkat harga
- Pengurangan penawaran ditunjukkan oleh peralihan keluk penawaran ke kiri

Permintaan anjal dan kesan cukai

Beban cukai yang ditanggung oleh **pengguna** ($P_1P_0E_1A$)

Beban cukai yang ditanggung oleh **pengeluar** (CP_0AB)

Beban cukai **pengeluar lebih besar** daripada beban cukai pembeli

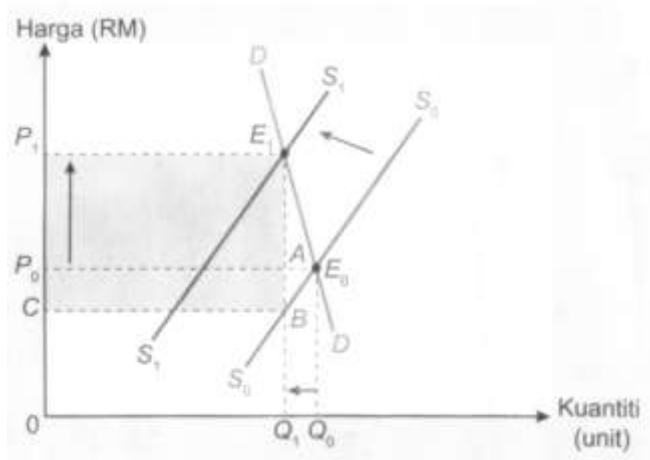

Permintaan tak anjal dan kesan cukai

Beban cukai yang ditanggung oleh **pembeli** (CP_0AB)

Beban cukai yang ditanggung oleh **pengeluar** ($P_1P_0E_1A$)

Beban cukai **pengeluar lebih kecil** daripada beban cukai pembeli

➤ **Subsidi**

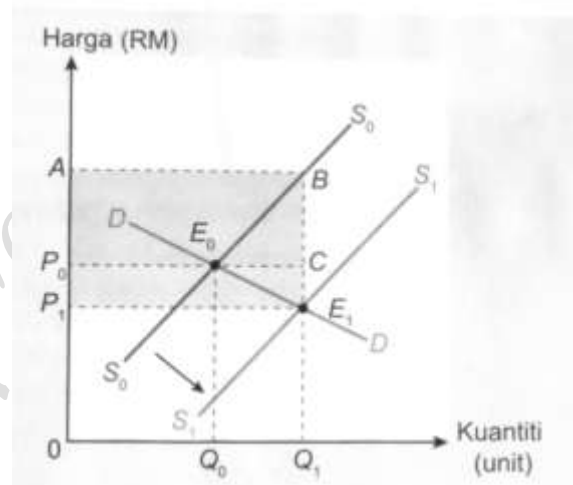
- Pemberian subsidi oleh kerajaan kepada pengeluar akan mengurangkan kos pengeluaran
- Keluk penawaran beralih ke kanan
- Jumlah subsidi yang akan dinikmati oleh pengeluar dan pembeli bergantung kepada keanjalan harga permintaan dan penawaran.

Permintaan anjal dan subsidi

Subsidi yang dinikmati oleh **pengeluar (P_0ABC)**

Subsidi yang dinikmati oleh **pengguna ($P_1P_0CE_1$)**

Subsidi yang dinikmati oleh **pengeluar lebih besar** daripada subsidi pembeli

Permintaan tak anjal dan subsidi

Subsidi yang dinikmati oleh **pengeluar (P_0ABC)**

Subsidi yang dinikmati oleh **pengguna ($P_1P_0CE_1$)**

Subsidi yang dinikmati oleh **pengeluar lebih kecil** daripada subsidi pembeli

